

СВАКА 4. ФИРМА "ФАНТОМ"

Регистрација друштва са ограниченом одговорношћу кошта 100 динара

Од 92.157 фирми које су предале завршни рачун, чак 24.370 нема ниједног запосленог, а нешто мање има само једног коме се исплаћује зарада. Практика српских газда да отварају фирму без радника није неуобичајена, па чак ни противзаконита.

Ову могућност зато, неретко, злоупотребљавају бизнисмени који отварају фантомске фирме због прања пара, али и појединци који су специјализовали "феникс" пословање да би се нека-

већ упропастио бар једну.

У Србији никада није било лакше основати предузеће, јер регистрација друштва са ограниченом одговорношћу кошта свега 100 динара. Међутим, Звонко Обрадовић, директор Агенције за привредне регистре, истиче да фантомска фирма не настаје регистрацијом.

НИСУ СВИ ПРЕВАРАНТИ

МНОГЕ фирме послују легално, али се због великих дугова које не могу да наплате нађу у ситуацији да им прети блокада, уколико су се и сами задужили, на пример, код пословних банака - објашњава Драгољуб Рајић, председник уније послодаваца Србије. - Ако их само једна фирма блокира, не могу да раде. Због тога они отварају оваква резервна предузећа, али не можемо их сматрати кривцима, јер је за овакво стање крива криза потраживања.

- Фантомска фирма настаје на начини пословања које подразумева вољу за кршење закона и избегавање плаћања обавеза држави и повериоцима - истиче Звонко Обра-

довић, директор Агенције за привредне регистре. - На овом плану су веома опасне компаније, такозвани перачи новца, где се процењује да се око пет одсто светског бруто друштве-

ног производа реализује кроз нелегалне токове новца.

Милан Стефановић, стручни саветник УСАИД Пројекта за боље услове пословања, објашњава да се, као и друга привредна друштва, гледано из угла легалности и етичности пословања, друштва без запослених деле на она која послују у складу са законом и добрим пословним обичајима и она која се понашају супротно.

- Бројност друштва без запослених може да упућује на пораст "сиве" економије, привредних превара, избегавања плаћања обавеза по основу јавних прихода и комерцијалних дугова, прања новца, злоупотреба и сличних недозвољених радњи - сматра Стефановић. - Уз то иде и повећање нелегалне конкуренције друштвима која послују у складу са законом и добрим пословним обичајима, чиме се подстиче криза ликвидности привреде.

Такође, бројност друштва без запослених, како тврди наш саговорник, може бити и индикатор стања флексибилности радног законодавства. Ако нису предвиђене одговарајуће уговорне форме рада и ако је радни однос скуп због високог учешћа пореза и доприноса, наручилац посла и извршилац посла су склони да се договоре да "радник" оснује посебну фирму преко које ће обавити посао, односно реализовати пројекат, уместо да буде у некој форми радног односа код наручиоца посла. ■

Д. И. КРАСИЋ
З. РАДОВИЋ

ЗАКОН И НАДЗОР

СПРЕЧАВАЊЕ нелегитимних друштава без запослених, "фантомских" и "феникс" друштава захтева скуп мера, а једна од њих је припрема и доношење закона о инспекцијском надзору, чија припрема је у току - наводи Стефановић. - Њима би се увела обавезност инспекцијског надзора заснованог на процени ризика, чиме би се омогућило концентрисање инспекцијских ресурса на привредне субјекте код којих је процењен висок ризик по заштићена добра. Ефикасно судство је од крљуцијалне важности у овом погледу.

жњено извукли из дугова. Они своју презадужену фирму намерно гурају у стечај, а претходно су све што је вредно пренели на новоосновано предузеће, најчешће без запослених.

Највише предузећа без иједног запосленог, пословало је лане у сектору трговине на велико и мало, следи прерађивачка индустрија, па стручне, научне, иновационе и техничке делатности.

Они који послују легално, с нестрпљењем ишчекују формирање регистра дисквалификованих лица, на основу кога ће моћи да се забрани оснивање нових фирми свакоме ко је

ДЕСЕТИНА КАПИТАЛА

ЕКОНОМСКИ значај ових предузећа није занемарљив, што показује њихово повећано учешће у главним финансијским показатељима укупне привреде у односу на годину пре - указују у Агенцији за привредне регистре. - И поред тога што и даље остварују значајан део кумулираних губитака (18,3 одсто) и нето губитка (13,5 одсто), предузећа без запослених су лане ангажовала готово десетину укупних средстава, односно капитала српске привреде, што је пораст у односу на годину пре. С друге стране, ове фирме у укупним приходима српске привреде учествују свега 1,3 одсто, а у оствареној нето добити 2,9 одсто.